

Cerdded a Gweddio gyda Christnogion y Dwyrain Canol

WYTHNOS 2: ISRAEL

Y Cyfamod ag Abraham, Sara a ni

Walking and Praying with Christians of the Middle East

Covenant

WEEK 2: ISRAEL

with Abraham, Sarah and us

Yr wythnos hon byddwn yn cerdded a gweddio gyda chymunedau Cristnogol yng Ngwladwriaeth Israel, gan ganolbwyntio'n arbennig ar ddinasyddion Arabaidd sy'n Balestinaid ond yn ddinasyddion Israelaidd. Byddwn yn rhoi sylw ar wahân i Gristnogion Palestinaidd y Lan Orllewinol yn Wythnos 6.

Abraham yw'r ffigur canolog yr wythnos hon. Ond mae ei bwysigrwydd yn llawer mwy na phwysigrwydd un Sul nac un lle mewn hanes na hyd yn oed un grefydd. Yr hyn a addewir i Abraham a Sara yw dyfodol sicr lle na byddant ar eu pen eu hunain. Addewid ydyw o gyfamod na ellir mo'i dorri â Duw ffyddlon. 'Byddi'n dad i lu o genhedloedd' – mae hyn yn adlewyrchu'r parch sydd i Abraham mewn sawl crefydd a chenedl a diwylliant.

Fel rheol, byddai oedran mawr Abraham ac anffrwythlondeb Sara'n awgrymu mai rhywbeth yn perthyn i'r gorffennol oedd posibiladau newydd. Roedd y diwedd yn agos, pob gwaith wedi ei wneud. Nid rhyfedd i Sara chwerthin pan glywodd y byddai'n esgor ar fab.

Yng nghyd-destun y gwrthdaro presennol yn y Dwyrain Canol, mae llawer o bobl yn ansicr sut i ddehongli'r addewid o Wlad. Eto, yr unig dro yn y Beibl y cyfeirir at Abraham fel 'perchennog' tir yw pan y mae'n chwilio am lain o dir at gladdu Sara – ac mae'n mynnu y dylai dalu pris teg amdano, er bod yr Hethiad yn ei gynnig iddo

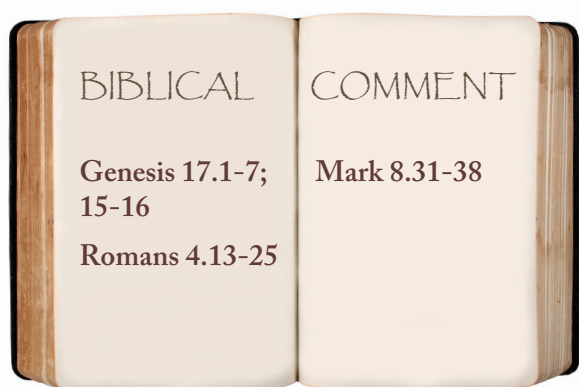
am ddim (gweler Genesis 23.20). Dangosir ymrwymiad dwfn Abraham i gyfiawnder hefyd yn y digwyddiad cynharach pan y mae'n pledio dros ddinasoedd Sodom a Gomorra. Felly, y mae Gwlad yr Addewid yn wlad lle y mae'n rhaid i gyfiawnder lifo.

Mae esboniad Paul ar Abraham yn canolbwyntio ar ei ffydd, a 'gyfrifwyd iddo yn gyfiawnder', sy'n ein hatgoffa bod y cyfamod ag Abraham a Sara yn un lle y cymerir cyfiawnder yn ganiataol.

Yr wythnos hon byddwn yn canolbwyntio ar Gristnogion Israel (byddwn yn troi at Gristnogion y Tiriogaethau Palestinaidd yn Wythnos 6, wrth fyfyrto ar fynediad Iesu i mewn i Jerwsalem). Gydol y daith Garawys hon byddwn yn ein hatgoffa'n hunain y cam-ystyrir Cristnogion y Wlad Sanctaidd yn aml yn rhai a gafodd droedigaeth ddiweddar o Islam neu Iddewiaeth, yn hytrach nag yn gymuned a all olrhain ei gwreiddiau yn ôl i gyfnod y Testament Newydd. Mae Riah Abu El-Assal, cyn-Esgob Anglicanaidd Jerwsalem, yn ein herio â'r geiriau hyn:

This week we walk and pray with the Christian communities from the State of Israel, particularly focusing on Arab Christians who are both Palestinian and citizens of the State of Israel. We will focus on Palestinian Christians of the West Bank separately in Week 6.

Abraham is the central figure this week. But his importance goes far beyond one Sunday, one place in history, even one faith. The promise given to Abraham and Sarah is of a secured future where they will not be alone. It is a promise of an unbreakable covenant from a faithful God. 'You shall be the ancestor of many nations' reflects how much Abraham is revered in more than one faith, one nation, one culture.

The advanced age of Abraham and the barrenness of Sarah might ordinarily suggest that new possibilities were a thing of the past, the end was in sight, the task done. Not surprisingly Sarah later laughs when she overhears the news that she will bear a son.

In the context of the present conflict in the Middle East, many are perplexed as to how to interpret the promise to the Land in the present context. Yet the only occasion in the Bible when Abraham is referred to as actually 'owning' land is when he seeks a plot of land in which to bury Sarah – here we find him insisting that he should pay a fair price even though the Hittite offers him

the land for free (see Genesis 23.20). Abraham's deep commitment to justice is also evidenced in the earlier incident when he pleads for the cities of Sodom and Gomorrah. Thus the Land of Promise is also a land where justice must flow.

St. Paul's own commentary on Abraham focuses upon Abraham's faith which was 'reckoned to him as righteousness', a reminder that the covenant with Abraham and Sarah is one where justice is taken as a given.

This week we are focusing upon the Christians of Israel (we will turn to the Christians of the Palestinian Territories in Week 6 when we reflect upon Jesus' own entry into Jerusalem). Throughout this Lenten journey we remind ourselves that Christians in the Holy Land are often mistakenly taken to be recent converts from Islam or Judaism rather than a community tracing its roots back to New Testament times. Riah Abu El-Assal, former Anglican Bishop of Jerusalem, challenges us with these words:

“Fel Cristion, rwy’n dod o hyd i wreiddiau fy ffydd yn yr Hen Destament a’r Testament Newydd ... mae Mwslimiaid a Christnogion Arabaidd yn eu hystyried eu hunain yn etifeddion y cyfamod gwreiddiol â mab cyntafanedig Abraham, Ismael, a ystyrir yn gyn-dad pob Arab (dyna pam y byddwn yn cyfeirio at yr Iddewon fel ein cefndryd). Fe welwch, felly, fod y Beibl, i Iddewon a Christnogion fel ei gilydd, nid yn unig yn arweiniad ysbrydol ond hefyd yn gofnod o’n hanes ac yn brawf o’n gwreiddiau yn y Wlad. Yr ydym bob amser wedi byw ochr yn ochr â’n gilydd. Sut y gall fy mhresenoldeb i yma’n awr sefyll yn ffordd cyflawni’r Ysgrythurau? Ac fel Cristion o Balestiniad, onid wyf fi hefyd yn etifedd i’r cyfamod trwy Iesu Grist, fy Ngwaredwr? A ydyw’n wir nad oes lle imi yma?’

Pwy yw Cristnogion Israel?

Mae gwladwriaeth fodern Israel yn wladwriaeth amleth-nig ac amlgrefydd lle y mae’r mwyafrif mawr yn Iddewon. Ar y cyd â Phalestina, mae’n ffurfio’r hyn a eilw llawer o Gristnogion yn Wlad Sanctaidd. Er gwaetha’i harwyddocâd hanesyddol i Gristnogaeth, nid oes yn Israel ond oddeutu 150,000 o Gristnogion, dim ond 2% o’r boblogaeth.

Arabiaid Palestinaidd yw’r mwyafrif mawr o Gristnogion Israel. Maent yn byw, gan fwyaf, yn rhanbarth gogledd Galilea, ac yn olrhain eu gwreiddiau’n ôl i ddyddiau Iesu a’r eglwys fore. Mae oddeutu un Cristion o bob pump yn Israel yn fwy tebyg o fod yn rhan o’r gymdeithas a’r diwylliant Iddewig. Pobl yw’r rhain sydd wedi ymfudo o’r hen Undeb Sofietaidd, neu Iddewon sy’n credu yng Nghrist. Yn ogystal â phreswylwyr sefydlog, y mae hefyd bob amser gynifer â 150,000 o ymfudwyr o Gristnogion ychwanegol – gweithwyr tramor a rhai’n ceisio lloches o wledydd fel Ynysoedd y Philipinau, Sri Lanca, ac Eritrea.

Catholigion yw oddeutu hanner Cristnogion Israel, dwy ran o dair ohonynt yn dilyn traddodiadau a litwrgiau Eglwys y Dwyrain, a thraean yn Gatholigion Rhufeinig; mae tua thraean yr holl Gristnogion yn perthyn i Eglwys Unionged Gwlad Groeg; Protestaniaid ac Efengylwyr yw’r gweddill, gan fwyaf, gan gynnwys rhyw 10,000 i 15,000 o Iddewon Meseianaidd.

Sut beth yw bod yn Gristion yn y cyd-destun hwn?

Gall y gwrthdaro rhwng Israel a Phalestina a bodolaeth safleoedd sy’n gysegredig i’r tair crefydd Abrahamiaidd achosi tensiwn rhwng y cymunedau crefyddol. Mae Cristnogion Palestina’n dioddef yr un anghydraddoldeb â gweddill y boblogaeth Arabaidd – graddfeydd uwch o

Eglwys Unionged Gwlad Groeg yng Nghapernaum

ddiweithdra, anffafiaeth honedig mewn polisi cymdeithasol, a mwy o fabanod yn marw nag ymhlith y dinasyddion Iddewig.

Gall Cristnogion sy’n rhan o ddiwylliant Iddewig Israel hefyd brofi anffafiaeth, yn bennaf gan Iddewon eithafol Unionged, sy’n aml yn eu hystyried yn fygythiad i’r gymdeithas Iddewig. Er enghraifft, caiff cynulleidfaoedd Meseianaidd anhawster i ddod o hyd i leoedd i addoli, gan fod landlordiaid yn anfodlon rhentu neu werthu adeiladau iddynt. Caiff addoldai eu difrodi neu eu halogi â graffiti atgas, ac nid bob amser y mae’r heddlu’n barod i ymchwilio na’r llysoedd yn barod i erlyn y troseddwyr.

Er gwaetha’r her o fyw yn lleiafrif mewn cymdeithas hynod grefyddol, mae Cristnogion yn fawr eu llafur dros heddwch a chyfiawnder yn y Wlad Sanctaidd. Mae gweinidogaethau lleol yn hyrwyddo cymod rhwng Cristnogion Palestinaidd ac Israelaidd er, heb ateb gwleidyddol, bod sawl her ddiwinyddol a diwyllianol i hynny. Mae Cristnogion hefyd yn gweithio i gymodi rhwng eu cymdogion Iddewig a Mwslimaidd, ac mae llawer o bobl yn ystyried bod presenoldeb Cristnogion yn angenrheidiol i sicrhau a chynnal heddwch yn y dyfodol.

Er bod Israel yn ymddangos yn wlad ddatblygedig, gyfoethog, mae’r ddelwedd hon yn aml, fel yng ngwledydd eraill Ewrop a Gogledd America, yn cuddio cryn anghydraddoldeb ac amddifadedd. O olwg y gymdeithas Israelaidd ehangach, heb sôn am dwristiaid tramor a phererinion, y mae pocedi o dlodi ac o amddifadu

¹ Riah Abu el-Assal, *Caught Between: The Extraordinary Story of an Arab Palestinian Christian Israeli*. SPCK 1999, t.57-58

‘As a Christian I look to the Old and New Testaments for the origins of my faith...Muslim and Christian Arabs look on themselves as heirs to the original covenant through Abraham’s first born son Ishmael, who is looked on as the forefather of all the Arabs (which is why we refer to the Jews as our cousins). So you see, for both Jews and Christians, the Bible is not only our spiritual guide, but a record of our history and proof of our roots in the land. We have always lived side by side. How can my presence here now stand in the way of the fulfilment of the Scriptures? And as a Palestinian Christian am I not also an heir to the covenant through Jesus Christ, my Saviour? Is there really no room for me here?’¹

Who are the Christians of Israel?

The modern state of Israel is a multi-ethnic and multi-religious country with a large Jewish majority. Alongside Palestine it forms what many Christians refer to as the Holy Land. Despite its historical significance to Christianity, Israel is home to around 150,000 Christians, just 2% of the country’s population.

The vast majority of Christians in Israel are Palestinian Arabs residing mainly in the northern Galilee region, who trace their roots back to the days of Jesus and the early church. Around one in five Christians in Israel are more likely to be integrated with Jewish society and culture, as migrants from the former Soviet Union or as Jewish believers in Christ.

In addition to permanent residents, there are as many as 150,000 extra Christian migrants at any one time, made up of foreign workers and asylum seekers from countries like the Philippines, Sri Lanka, and Eritrea.

Around half of all Christians in Israel are Catholic, two thirds of whom follow Eastern Church traditions and liturgies, while a third are Roman Catholics; around a third of all Christians are Greek Orthodox; the remainder are mostly Protestants and Evangelicals, including Messianic Jews who number between 10,000-15,000.

What’s it like being a Christian in that context?

The Israeli-Palestinian conflict and the presence of holy sites significant to three Abrahamic faiths can be a cause of tension between religious communities. Palestinian Christians in Israel suffer from the same inequalities as the wider Arab population, with higher

Greek Orthodox church of Capernaum

rates of unemployment, alleged discrimination in social policy, and higher rates of infant mortality compared to Jewish citizens.

Meanwhile, Christians integrated into Jewish Israeli culture also experience discrimination, mostly at the hands of ultra-Orthodox Jews who often regard Christians as a threat to Jewish society. For example, Messianic congregations face difficulties finding places to worship, with landlords unwilling to rent or sell properties to Christians. Places of worship are often vandalised or desecrated with hateful graffiti, and Christians do not always find the police or courts willing to investigate or prosecute culprits.

In spite of the challenges that come from living as a minority in a highly religious society, Christians are active in working for peace and justice in the Holy Land. There are local ministries promoting reconciliation between Palestinian and Israeli Christians, although there are numerous theological and cultural challenges to this as long as a broader political solution remains elusive. Christians are also working as peacemakers between their Jewish and Muslim neighbours, and many people consider the presence of Christians to be a necessary factor in achieving and sustaining a future peace.

Despite Israel’s appearance as a wealthy developed nation, like its counterparts in Europe and North America, this image often hides significant inequalities and deprivation. Hidden from wider Israeli society, let alone from foreign tourists and pilgrims, are pockets

¹ Riah Abu el-Assal, *Caught Between: The Extraordinary Story of an Arab Palestinian Christian Israeli*. SPCK 1999, p.57-58

sylweddol. Mae digartrefedd, puteindra a dibyniaeth yn gyffredin mewn rhai ardaloedd. Gadewir pobl sy'n ceisio lloches a ffoaduriaid yn aml yn ddiymgeledd a digefnogaeth, ac ânt yn ysglyfaeth i giwedau hiliol ac i rai sy'n barod i gymryd mantais arnynt. Mae troseddu cyfundrefnol yn fygythiad peryglus a pharhaus i lawer sy'n byw yn ninasoedd yr arfordir.

Dinas felly yw Tel Aviv. Lathenni yn unig oddi wrth y fflatiau uchel sy'n ddarlun o lwyddiant economaidd y wlad y mae un o'r ardaloedd tlotaf yn Israel. Mae'n gartref i rai sydd wedi cwmpo trwy graciau cymdeithas, sy'n byw dan amodau hofelaidd mewn adeiladau maluriedig a llochesau bws nas defnyddir. Un o'r bobl hyn oedd Max, ac oni bai am weinidogaeth Cristnogion o Israeliaid, fe all y byddai ei fywyd wedi dod i ben yno.

Symudodd Max gyda'i rieni i Israel o'r Wcráin, pan oedd yn ei arddegau. Wedi ei ryddhau o hualau cymdeithas ôl-Sofietaidd, maldododd ei hun ym mhartiön cymdeithas hedonistaidd Tel Aviv. Buan y trodd defnydd difyrus o gyffuriau yn gaethiwed greulon i heroin. Trodd at droseddu i ariannu'r arfer, gan bentyrru dyledion a syrthio i iselder ysbryd. Er ceisio droeon, ni allai roi'r gorau iddi, a bu'n ystyried hunanladdiad fel yr unig ffordd allan.

Fel yr oedd ar fin taro'r gwaelod, cyfarfu â dau Gristion yn y stryd, a'i gwahoddodd i ganolfan gyfagos yr oeddent yn ei rhedeg. Aeth Max yno, a dechrau mynychu'n rheolaidd, a dod yn gyfeillgar â'r Cristnogion a dysgu am eu ffydd. O dipyn i beth, penderfynodd gefnu ar gyffuriau a throi at Grist.

'Dyna ddechrau bywyd newydd', meddai. 'Troais at Dduw ac, yn wyrthiol, fe'm rhyddhaodd! Agorodd fy llygaid a newidiodd fy ngwerthoedd, a'm rhyddhau o gaethiwed dibyniaeth. Heddiw, mi wn i sicrwydd nad yw fy ngorffennol truenus yn rhan ohonof mwyach. Adferodd Duw bopeth a ddifethwyd'. Heddiw, mae Max yn briod, a chanddo fab bychan. Mae erbyn hyn yn rheolwr y ganolfan a'i hachubodd, fel y gall yntau gynorthwyo pobl yn yr un sefyllfa.

Mae sawl stori o obaith debyg i stori Max, diolch i weinidogaeth a thystiolaeth yr eglwys leol. Er gwaethaf pob her sy'n wynebu Cristnogion yn Israel, mae eu presenoldeb yn y wlad yn ffynhonnell gobaith am yr heddwch a'r cyfiawnder a'r trawsnewid y mae cymaint o angen amdanynt. Gweddiwch dros Gristnogion fel Max sydd â gweledigaeth ac ymrwymiad i'r tlawd a'r colledig.

Cwestiynau i'w trafod

1. Beth oedd eich ymateb i stori'r Cristion o Israel? Beth yr oeddech yn disgwyl ei ddarllen?
2. A ydych wedi ymweld ag Israel? Os felly, a wnaethoch chwi gwrdd â Christnogion o'r wlad honno? Beth oedd eich argraffiadau o'r wlad?
3. Sut y mae bywyd Cristion yn Israel yn cymharu â'ch profiad chwi o fod yn Gristion yn eich gwlad eich hun?

Gweddi

Dduw'r Cyfamod,
gweddiwn dros bawb sy'n byw yng Ngwladwriaeth Israel:
dros yr ifanc a'r hen, y cyfoethog a'r tlawd, y pwerus a'r rhai sydd heb rym,
dros y digartref, y ffoadur a'r alltud.
Fel y gelwaist Abraham a Sara i fod yn rhieni cenedl a fyddai'n fendith i'r holl genhedloedd,
gweddiwn ar i Israel ymateb i'r un alwad heddiw:
ymdrechu i fod yn gymdeithas gyfiawn,
cynnig cyfiawnder i'w dinasyddion ei hun,
a gwneud popeth sy'n iawn
fel y gall gwladwriaeth Balestinaidd, gyfochrog ag Israel, ddod i fod.
Offrymwn y weddi hon trwy Iesu Grist,
ein Harglwydd, Amen.

of significant poverty and exclusion. Homelessness, prostitution, and addiction prevail in certain areas. Asylum seekers and refugees are often stranded without support and fall prey to racist gangs or exploitation. Organised crime is a dangerous and persistent menace for many people living in coastal cities.

Tel Aviv is one city witnessing such phenomena. Just yards from the high rises that symbolise the country's economic progress is one of the poorest neighbourhoods in Israel. The area is home to those who have fallen through the cracks of society, living in slum-like conditions amid ruined buildings and disused bus shelters. Max was one of these people and, if it wasn't for the ministry of Israeli Christians, his life may have ended there too.

Max moved from the Ukraine to Israel with his parents when he was still a teenager. Released from the shackles of a post-Soviet society, Max indulged his new found freedoms in the hedonistic Tel Aviv party scene. What started as recreational drug use quickly descended into a vicious heroin addiction. Max resorted to crime to fund his addiction, racking up debts and descending into delinquency and depression. Despite numerous attempts he couldn't get clean and eventually considered suicide as the only way out.

Just as he reached his lowest point, he met a couple of Christians in the street who invited him to a nearby drop-in centre they ran. Max went along and began attending regularly, striking up a friendship with the Christians and learning more about their faith. Eventually he took the decision to leave drugs and turn to Christ.

'That was the beginning of a new life', Max says. 'I turned to God and He miraculously set me free! He opened my eyes and changed my values, releasing me from the slavery of addiction. Today I know for sure that my miserable past is not a part of me anymore. God restored everything that was ruined.' Today, Max is married with a young son. He now manages the very same drop-in centre which reached out to him, so that he can help others in the same situation.

There are many other stories of hope like Max's, thanks to the ministry and witness of the local church. Despite the challenges facing Christians in Israel, their presence in the land is a source of hope for the peace, justice, and transformation that is so badly needed. Pray for Christians like Max who have a vision and commitment to the poor and lost.

Questions for discussion

1. What is your reaction to the story from a Christian in Israel? Was it what you were expecting to read?
2. Have you visited Israel? If so, did you meet any of the Christians from that country? What was your impression of the country?
3. How does life as an Israeli Christian compare with your experience of being a Christian in your country?

Prayer

God of the Covenant,
 We pray for all people who live in the State of Israel:
 For young and old, rich and poor, the powerful
 and powerless,
 For the homeless, the refugee and the outcast.
 As you called Abraham and Sarah to the parents
 of a nation
 That would be a blessing to all nations
 We pray that Israel may respond to that call today:
 To strive to be a society that is just,
 To offer justice to its own citizens,
 And do all that is right
 That a Palestinian state, alongside Israel,
 might be a reality.
 We offer this prayer through Jesus Christ, our Lord,
 Amen.